

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 186/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **BENC, s. r. o.**, Jesenná 8, Prešov, IČO 36 506 451, zastúpenej JELENČÍK A PARTNERI advokátska kancelária, s. r. o., Tatranská 49, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Jelenčík, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 83/2016-889 z 25. mája 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 172/2017 z 24. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. augusta 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 83/2016-889 z 25. mája 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 172/2017 z 24. apríla 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 1487/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky bola na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 8. decembra 2021 na obdobie od 1. januára 2022

do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3.1 rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Miloš Maďar (predseda senátu), Jana Baricová a Rastislav Kaššák. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a napadnutého uznesenia vyplýva, že predchádzajúci vlastník pohľadávky spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný žalobca“), sa žalobou podanou 20. apríla 2011 na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) domáhal vydania bezdôvodného obohatenia proti žalovanému v 1. rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) a žalovanému v 2. rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), z titulu zastavania a užívania ním vlastnených nehnuteľností bez primeranej náhrady. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 88/2011-688 zo 7. marca 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol z dôvodu premlčania pohľadávky a argumentoval tým, že na vzťah medzi pôvodným žalobcom a žalovanými v 1. rade a 2. rade sa vrátane otázky premlčania (resp. uplatnenia dĺžky premlčacej lehoty, pozn.) vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie Obchodný zákonník. Krajský súd svojím prvým rozsudkom č. k. 4 Co 146/2014 z 20. mája 2015 odvolaniu nevyhovел, načo najvyšší súd predmetný rozsudok krajského súdu na základe podaného dovolania sťažovateľky z dôvodu procesných pochybení uznesením č. k. 7 Cdo 38/2016 z 23. júna 2016 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

5. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom opätovne pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu, a to z pôvodného žalobcu na sťažovateľku, pričom znova potvrdil rozsudok okresného súdu, argumentujúc tým, že uplatnený nárok je prostriedkom občianskoprávnej ochrany vlastníckeho práva sťažovateľky a nevznikol v dôsledku jej podnikateľskej činnosti. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietnuté.

6. Sťažovateľka uviedla, že podstata sporu pred všeobecnými súdmi spočívala v dvoch základných rovinách, a to po prvé, že ak podnikateľ predáva, kupuje a prenajíma nehnuteľnosti a od osôb užívajúcich jeho nehnuteľnosti bez právneho dôvodu sa domáha vydania náhrady, či je takto získané plnenie plnením z podnikateľskej činnosti, a po druhé, či je táto otázka výlučne otázkou skutkovou.

7. Krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, svoje závery argumentačne založil na tom, že namietanie nesprávneho skutkového zistenia vrátane nesprávneho právneho posúdenia nebolo dôvodné. Dospel k záveru, že sa súd prvej inštancie správne vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania zaoberal touto námietkou, pričom tiež správne dospel k záveru, keď právny vzťah medzi sporovými stranami posúdil ako občianskoprávny, a to z dôvodu, že uplatnený nárok za užívanie nehnuteľností z titulu bezdôvodného obohatenia nie je nárokom, ktorý by vznikol z dôvodu podnikateľskej činnosti. Krajský súd ďalej uviedol, že pôvodný žalobca už v čase nadobudnutia nehnuteľností mohol dobre vedieť o tom, že na nich leží stavba – pozemná

komunikácia. Tiež poukázal na to, že medzi sporovými stranami nebol založený žiadny obchodnoprávny zmluvný záväzkový vzťah týkajúci sa predmetných nehnuteľností. Dodal, že nebolo možné dospieť k záveru, že pôvodný žalobca pri vzniku a trvaní záväzkovo-právneho vzťahu vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, ako to má na mysli § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka. V súvislosti so sťažovateľkou predloženým iným rozhodnutím krajského súdu (č. k. 6 Co 75/2012, pozn.) krajský súd uzavrel, že v predmetnom rozhodnutí nebola riešená otázka premlčania a nebolo v ňom ani konštatované, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným je obchodnoprávneho charakteru, ako ani to, že žalobca podniká s pozemkami, na ktorých sú miestne komunikácie a bytové domy. Zároveň sa odvolal na svoje skoršie rozhodnutie (rozsudok krajského súdu č. k. 3 Co 21/2017 zo 4. mája 2017, pozn.), na ktorého závery poukázal (v tejto súvislosti poukázal na to, že vzťah medzi sporovými stranami vyplývajúci z užívania pozemkov bez právneho dôvodu pod cestou ako verejnou komunikáciou nie je možné definovať ako obchodno-záväzkový právny vzťah medzi podnikateľmi, pretože pri jeho vzniku s prihliadnutím na všetky okolnosti je zrejmé, že sa netýka ich podnikateľskej činnosti. Predmetom sporu je ochrana vlastníckeho práva, a nie plnenie z podnikateľskej činnosti strán sporu. Nárok nesúvisí so vzájomnou podnikateľskou činnosťou, a preto právny vzťah medzi sporovými stranami bolo potrebné posúdiť ako občianskoprávny. Ide o prípad, keď právny dôvod, ktorý by zakladal právo na plnenie – nájomná zmluva, neexistoval od začiatku, pozn.). Uzavrel to tým, že pri občianskoprávnom vzťahu medzi sporovými stranami nie je možné na vznesenú námietku premlčania aplikovať štvorročnú premlčaciu dobu vyplývajúcu z ustanovení Obchodného zákonníka.

8. Najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľky [ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, pozn.] v podstatnom odôvodnil tým, že sťažovateľka v danom prípade navodzuje dojem, že tu v skutočnosti ide o vnútornú rozpornosť dovolania plynúcu z nutnosti vylúčenia súčasnej existencie príslušných predpokladov prípustnosti dovolania, pretože jeho prípustnosť nie je možné odôvodňovať tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustáleno a zároveň že táto (rovnaká) otázka dovolacím súdom ešte nebola riešená. Doplnil, že takéto odôvodnenie prípustnosti dovolania vo svojej podstate znamená odôvodnenie dovolania neprípustným dovolacím dôvodom. Uviedol, že v danom prípade z obsahu dovolania nevyplýva záujem sťažovateľky na uplatňovaní dvoch vzájomne nezlučiteľných predpokladov prípustnosti dovolania popri sebe, ale výlučne snaha eliminovať pre ňu nežiaduci stav nestotožnenia sa dovolacieho súdu s tým predpokladom, ktorý favorizuje. Vzhľadom na to nebolo možné dať za pravdu sťažovateľke, že ňou kladená otázka bola otázkou dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neriešenou, ako ani v tom, žeby sa odvolací súd mal dopustiť odklonu od už ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ďalej uviedol, že najvyšší súd problém dopadu ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka na ním regulované právne vzťahy riešil opakovane v rámci viacerých rozhodnutí vrátane tých, na ktoré sťažovateľka poukazovala v dovolaní. A práve to však znemožňovalo prisvedčenie názoru sťažovateľky, že ňou kladená otázka dosiaľ riešená nebola, pričom rozhodnutia použité v rámci dovolacej argumentácie boli zároveň dôkazom toho, že v prejednávanej veci sa od nich odvolací súd neodklonil. Uviedol, že vecnému prejednávaniu dovolania v danej veci bránila najmä taká formulácia kladenej otázky, ktorá nielenže dovolaciemu súdu podsúvala záver, že status sťažovateľky ako podnikateľky treba považovať za nesporný, ale zároveň sa ňou zastierala skutočná podstata otázky, a to popieranie

správnosti skutkového zistenia, podľa ktorého v tejto veci práve aj o výkon podnikateľskej činnosti nejde. Na záver uviedol, že keďže úlohou dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci nie je riešenie skutkových otázok, bol na mieste záver o nesplnení si sťažovateľkou ako dovolateľkou povinnosti vymedziť uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Preto dovolaciemu súdu neostávalo iné ako dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutými rozhodnutiami došlo k odopretiu jej prístupu k spravodlivosti a zasiahli tak aj do jej vlastníckeho práva. Poukazuje na to, že na splnenie požiadavky premlčania nárokov v lehote 4 rokov musia byť splnené požiadavky uvedené v § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a má za to, že v jej prípade došlo k naplneniu tam uvedených požiadaviek. Dodala, že spor sa viedol len o to, či nárok sťažovateľky súvisel s jej podnikateľskou činnosťou. Namieta, že krajský súd dospel k záveru, že keďže ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda o ochranu vlastníckeho práva, nejde o nárok z podnikateľskej činnosti. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu tiež uviedla, že krajský súd nevysvetlil, prečo v prípade, ak podnikateľ podniká s nehnuteľnosťami, ktoré užíva verejnoprávna korporácia, je medzi plnením z bezdôvodného obohatenia a plnením z nájomnej zmluvy taký zásadný právny rozdiel, že jedno plnenie je príjmom z podnikateľskej činnosti a druhé nie. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, argumentuje, že najvyšší súd ako súd dovolací svoju právomoc odmietol vykonať v dôsledku neutržateľne zužujúceho výkladu aktívnej legitímácie sťažovateľky. Namieta, že pri uplatnenom dovolacom dôvode [podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pozn.] najvyšší súd mohol v jej veci dospieť (na rozdiel od napadnutého uznesenia, pozn.) len buď k záveru, že táto právna otázka ešte vyriešená nebola, a v takom prípade bol naplnený tento dovolací dôvod a mala nárok od najvyššieho súdu dostať v danej veci meritórnú odpoveď dovolacieho súdu, alebo že táto otázka už vyriešená bola, ale keďže súvisiace rozhodnutia dovolacieho súdu viedli k záveru o potrebe uplatniť Obchodný zákonník, tak krajský súd ako súd odvolací vec rozhodol v rozpore s existujúcou judikatúrou dovolacieho súdu. Má za to, že vymedzenie otázky právnej povahy plnenia, ktoré má podnikateľ dostať alebo ktoré dostal od osoby, ktorá užíva jeho nehnuteľnosť bez právneho dôvodu, ako otázky skutkovej, na zodpovedanie ktorej nemá dovolací súd právomoc, je neutržateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namieta, že v predmetnej veci mal byť vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanými v 1. rade a 2. rade posúdený ako výkon podnikania a premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia tak mala byť posudzovaná podľa Obchodného zákonníka, a nie v zmysle Občianskeho zákonníka. Pri napadnutom uznesení najvyššieho súdu

namieta, že najvyšší súd ako súd dovolací svoju právomoc odmietol vykonať v dôsledku neudržateľne zužujúceho výkladu aktívnej legitímácie sťažovateľky.

11. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Pred posúdením námietok sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vzhľadom na dátum doručenia písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (17. júna 2019, pozn.) právnomu zástupcovi sťažovateľky zachovaná (pretože ústavná sťažnosť bola na poštovú prepravu podaná 16. augusta 2019, pozn.).

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Úlohou ústavného súdu tak nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 1/2020).

14. K zákonnej povinnosti všeobecných súdov náležite a presvedčivo odôvodniť ich rozhodnutia ústavný súd už v minulosti judikoval, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne

realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 57/2019). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

15. S poukazom na uvedené východiská ústavný súd pristúpil k prieskumu ústavnou sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že krajský súd sa, prihliadnuc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, ústavnoprávne relevantným spôsobom vysporiadal s otázkou výkladu a aplikácie predmetných ustanovení Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka, pokiaľ ide o posudzovanie dĺžky premlčacej lehoty pri uplatnení nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov, resp. že jasne, logicky a zreteľne odôvodnil svoje závery, keď potvrdil rozsudok okresného súdu. Podľa posúdenia ústavného súdu aplikáciu predmetného právneho predpisu zo strany krajského súdu v prípade sťažovateľky tak nie je možné označiť za svojvoľnú či popierajúcu jeho zmysel a účel. Krajský súd zároveň svoje závery vecne a pomerne obsérne rozviedol v bodoch 23 až 31 napadnutého rozsudku, teda nie je možné ho považovať ani za arbitrárny či nedostatočne odôvodnený.

16. Pretože je sťažovateľke odôvodnenie napadnutého rozsudku dostatočne známe, ústavný súd ho na tomto mieste nebude podrobne rozoberať. Len pre doplnenie uvedie, že krajský súd pri ustálení záveru o tom, že na určenie dĺžky premlčacej lehoty pre uplatnenie nároku sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie ustanovenia Obchodného zákonníka, ako sa dožadovala sťažovateľka, vychádzal z toho, že právny vzťah medzi sporovými stranami posúdil ako vzťah občianskoprávny, keďže nešlo v danom prípade o nárok, ktorý by vznikol z dôvodu podnikateľskej činnosti sporových strán. V danom prípade išlo o ochranu vlastníckeho práva a nie o plnenie z podnikateľskej činnosti sporových strán. Podľa posúdenia ústavného súdu je tento názor ústavne akceptovateľný (k obdobnému záveru dospel ústavný súd napríklad aj vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 13/2022). Nie je totiž možné bez všetkého a len automaticky vychádzať z toho, že sťažovateľka je podnikateľským subjektom a žalovaní v 1. rade a v 2. rade sú verejnoprávnou korporáciou, ale je nutné prihliadať aj na konkrétny vzťah medzi nimi. Sťažovateľka si totiž žalobou uplatnila nárok na peňažnú náhradu za užívanie pozemkov, ktoré síce patria do jej vlastníctva ako podnikateľa, no nie sú predmetom podnikania medzi ňou a žalovanými. Preto bolo namieste v danom prípade uplatniť premlčaciu lehotu podľa Občianskeho zákonníka. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na to, že nebolo možné preukázať, že by pôvodný žalobca (resp. následne aj sťažovateľka) pri vzniku a trvaní záväzkovo-právneho vzťahu vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Ústavný súd preto aj s poukazom na uvedené konštatuje, že v odôvodnení napadnutého rozsudku nevzhliadol také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti na ďalšie konanie ústavný súd oprávňovali k vysloveniu záveru o porušení namietaného práva. Závery krajského súdu v napadnutom rozsudku nie je možné označiť za svojvoľné, nelogické či z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľné.

17. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. I. ÚS 114/09, I. ÚS 604/2017) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným

úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (I. ÚS 1/2020).

18. Na základe uvedeného preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

19. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že v zmysle jeho stabilnej judikatúry otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky (m. m. II. ÚS 324/2010). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľky.

20. Zároveň je vhodné pripomenúť, že cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľky v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia práv sťažovateľky. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru, a teda nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia namietaných práv sťažovateľov už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 104/2021).

21. Úlohou ústavného súdu bolo preto v danom prípade posúdiť, či najvyšší súd ako súd dovolací napadnutým uznesením nevybočil zo zákonného rámca, a teda či napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu sťažovateľkou namietaného práva, a to aj s poukazom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a dôvodov na odmietnutie podaného dovolania sťažovateľky v ňom uvedených, s poukazom na v ústavnej sťažnosti uplatnené námietky sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd dôvody, pre ktoré odmietol dovolanie, primerane a jasne uviedol najmä v bodoch 7 až 16 napadnutého uznesenia.

22. Ústavný súd ho na tomto mieste nebude podrobnejšie rozoberať a bližšie rozvádzať jednotlivé závery napadnutého uznesenia, pretože aj jeho odôvodnenie (rovnako ako odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.) je sťažovateľke známe. Pre doplnenie však uvedie, že najvyšší súd sa s dovolaním sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu vysporiadal ústavne

komfortným spôsobom. Svoj záver o odmietnutí dovolania založil na konštatovaní vnútornej rozpornosti podaného dovolania, ktoré vylučovalo súčasnú existenciu sťažovateľkou tvrdených predpokladov prípustnosti dovolania. Uviedol, že nie je možné sa stotožniť s názorom sťažovateľky, že by ňou kladená otázka bola doteraz otázkou v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neriešenou. Tiež, že nie je ani pravdou, že by sa odvolací súd dopustil pri riešení tejto otázky odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd uviedol, že problém dopadu § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka na ním regulované právne vzťahy riešil opakovane v rámci viacerých rozhodnutí vrátane tých, na ktoré sa poukazovalo v dovolaní. Preto dospel k záveru, že nie je možné prisvedčiť názoru sťažovateľky, že ňou kladená otázka doteraz nebola dovolacím súdom riešená. Zároveň uvedené iné rozhodnutia sú aj dôkazom toho, že sa od nich odvolací súd v prejednávanej veci neodklonil. Následne najvyšší súd aj k jednotlivým sťažovateľkou uvedeným iným rozhodnutiam najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho bližšie rozviedol, v čom spočívala rozdielnosť týchto rozhodnutí s vecou sťažovateľky. Dodal, že nemôže byť pochybností o tom, že zo záverov formulovaných v týchto rozhodnutiach nevyplýva len pozitívne riešenie daného problému, ale aj jeho opak, teda kedy sa príslušné ustanovenie Obchodného zákonníka na vzťahy medzi sporovými stranami nepoužije a použije sa ustanovenie Občianskeho zákonníka. V závere tiež poukázal na to, že sťažovateľka sa koncipovaním svojho dovolania tiež domáhala vykonania revízie skutkových zistení súdov nižšej inštancie v tom smere, že by dospel k záveru o statuse sťažovateľky ako podnikateľa pri výkone jej podnikateľskej činnosti. No v súvislosti s tým najvyšší súd poukázal na to, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Ústavný súd na základe uvedeného preto konštatuje, že v odôvodnení najvyššieho súdu nevzhliadol nedostatky, ktoré by ho oprávňovali na vyslovenie záveru o porušení práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. Závery najvyššieho súdu nie je možné označiť za zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu za ústavne neudržateľné. Iba v takomto extrémnom prípade by totiž ústavný súd mohol zasiahnuť do výsostnej právomoci najvyššieho súdu týkajúcej sa posudzovania prípustnosti podaného dovolania.

23. Ústavný súd zdôrazňuje, že mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu, a pokiaľ jeho závery v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do tejto výsostnej právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať (m. m. I. ÚS 139/2019). Na základe uvedeného preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

24. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti zároveň namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené

ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že z napadnutého rozsudku a napadnutého uznesenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

26. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu